

Et grønlandsk børnehus

Det grønlandske landsstyre ønsker at udvikle en særlig indsats over for børn, der har været udsat for seksuelt misbrug. Svaret på dette ønske er kommet i august i form af et Børnehus.

I august 2011 er et nyt nationalt grønlandsk center for seksuelt misbrugte børn og unge blevet indviet i Nuuk.

Centret skal bidrage til at skabe et sammenhængende tværfagligt udrednings- og behandlingsforløb, ligesom det skal fungere som et rådgivnings- og videnscenter for kommuner og andre aktører, der kommer i kontakt med seksuelt misbrugte børn og unge. Samtidig skal centret medvirke til, at der udvikles lokalt etablerede tilbud ud fra de samme principper på tværs af landet.

Det er en almindelig antagelse, at omfanget af seksuelle overgreb i Grønland er stort.

De få undersøgelser, der er blevet foretaget, angiver, at op til en tredjedel af landets 56.000 indbyggere har været udsat for seksuelle krænkelser under opvæksten [1].

Der er i Grønland behov for nærmere at præcisere omfanget af seksuelle overgreb, men også at indsamle valid information om, hvilke typer af overgreb, børn og unge udsættes for, og hvilke aldersgrupper der er særligt udsatte.

Børnehus-modellen

I Landsstyrekoalitionsaftalen for 2009-2013 [2] fremhæves det, at *Naalakkersuisut* (Landsstyret) i sit socialpolitiske arbejde lægger vægt på, at der "... skal være hjælp at hente til ofre for seksuelt misbrug. På børneområdet ønsker Naalakkersuisut at undersøge og udvikle en særlig indsats over for børn, der har været udsat for seksuelt misbrug." Indsatsen specificeres som oprettelse af et børnecenter i Nuuk inspireret af den såkaldte 'Børnehus-model'.

Betegnelsen Børnehus bruges i de nordiske lande (Island, Norge og Sverige) til at beskrive rammerne for en koordineret tværfaglig og tværsektoriel samarbejdsmodel, men har sit afsæt i den amerikanske model *Children's Advocacy Center*, som har eksisteret siden 1980'erne [3]. Grundtanken er, at medicinsk, psykologisk og juridisk undersøgelse og hjælp til barnet efter et seksuelt overgreb sker i et samarbejde med barnet i centrum og ud fra barnets præmisser.

Modellen baseres på endørs-princippet, dvs. at børn og familier kun skal henvende sig ét sted, hvor den tværfaglige ekspertise er samlet under samme tag.

Hensigten med at samle den tværsektorielle ekspertise i et børnehus er at sikre, at indsatsen og koordineringen af indsatsen varetager barnets og den unges behov så skånsomt som muligt, og at der skabes et nationalt grundlag for vidensindsamling, dokumentation og forskning i sager om overgreb mod børn og unge. Det vil med modellen også være muligt at formidle denne viden i koordineret form.

Børnehusets målgruppe

Målgruppen er børn og unge udsat for seksuelle overgreb samt deres familier. Målgruppen afgrænses i forhold til anden vold og omsorgssvigt generelt. Der er tale om en heterogen gruppe, og Børnehusets tilbud må derfor afpasses efter barnet, den unges og familiens personlige og sociale ressourcer.

Huset er fysisk placeret i et ombygget enfamiliehus i et villa-kvarter i Nuuk. Børn og familier vil kunne modtage overgrebsfo-

>

BAGGRUND

Artiklens forfatter har haft ansvar for at igangsætte Børnehus-projektet, herunder fastlægge centrets faglige profil, formulere og beskrive arbejdsgange- og opgaver og etablere samarbejdet med kommunerne og andre relevante aktører på området. Annalise Rust er nu ansvarlig for den daglige drift. Børnehuset blev indviet 12. august 2011.

NB! Børnene på det store foto har ingen tilknytning til Børnehuset.

- > kuseret behandling ved stedets faste medarbejdere, som er psykologer og andre med ekspertise inden for psykoterapi. Det faste personale kan trække på et netværk af faglig ekspertise, eksternt forankret, men som flytter sig til Børnehuset, når der er behov for deres ydelser.

Børnehuset er et dagtilbud overvejende med henvendelser efter forudgående aftale. Opstår der behov for akut læge eller retsmedicinsk undersøgelse og behandling, vil dette foregå uden for huset med henvisning til efterfølgende opfølgning ved Børnehusets personale.

I Børnehuset kan børnene og de unge blive afhørt ved specielt uddannet politi. Afhøringer af børn fra tre-fire år og op til 12 år vil blive videooptaget. I et lokale, der støder op til afhøringsrummet, er bistandsadvokat, forsvarer, anklager samt en repræsentant for de sociale myndigheder til stede og kan via en tv-skærm følge med i afhøringen.

Landsdækkende virksomhed

Det overordnede formål med at oprette dette landsdækkende tilbud er at bidrage til at undersøge, udrede, behandle og følge op på sager om overgreb mod børn og unge. Med 'bidrage' forstår man, at Børnehuset i Nuuk kan indgå på forskellige niveauer med sin ekspertise i konkrete sager om seksuelle overgreb og på et mere overordnet generelt niveau.

Børnehuset tilbyder at give råd og vejledning i konkrete sager i forhold til kommuner og øvrige relevante aktører, der kommer i kontakt med børn og unge, som har været udsat for seksuelle overgreb. Bistanden til landets fire storkommuner sker i et samarbejde med kommunerne og tilpasses efter de kommunale tilbud og kompetencer, der allerede findes i de enkelte lokalområder.

Børnehuset kan tilbyde ekspertrådgivning til alle lokalområder i Grønland i sager om overgreb mod børn og unge, og tilbudene kan benyttes enten i Nuuk eller ved et 'rejsehold', som Børnehuset har ansvaret for, og som efter aftale med kommunerne yder sin service lokalt.

På landsplan kan Børnehuset bidrage til, at der udvikles hensigtsmæssige rutiner i forhold til sager om seksuelle overgreb. Børnehuset kan fx yde råd og vejledning om, hvordan en mistanke eller viden om seksuelle overgreb håndteres. Det er dog den enkelte kommunes ansvar at sørge for, at der etableres et beredskab, som følges og træder i kraft, når der opstår viden om et seksuelt overgreb.

For at undersøgelse, udredning og behandling kan ske så tæt på barnets hjem som muligt, kan der ydes bistand fra Børnehuset til lokale ressourcepersoner (uanset uddannelse), som kvalificeres til at varetage det konkrete undersøgelses- og behandlingsarbejde. Ved at inddrage lokale ressourcepersoner sikrer man, at tilbuddet forankres lokalt – ligesom tanken er, at der kan skabes grobund for en holdningsændring til seksuelt misbrug.

Børnehuset er igangsat som et pilotprojekt, der evalueres løbende internt og efter to års virke udarbejdes rapport baseret på en ekstern evaluering. "Moder-institutionen" med videnscenter befinder sig som nævnt i Nuuk, og planen er at udbygge lokalt i alle kommuner, så tilbuddet ud fra bedste mulighedsprincip gøres så ensartet som muligt. ■

*Annalise Rust, projektleder & psykolog,
Grønlands Selvstyre, Departementet for Familie, Kultur,
Kirke og Ligestilling*

SMÅ BILLEDER: PRIVATFOTOS

REFERENCER

- [1] Curtis, T., Larsen, F.B., Helweg-Larsen, K.; Pedersen, C.P.; Olesen, I.; Sørensen, K.; Jørgensen, M.E. & Bjerregaard, P. (2006) *Unge trivsel i Grønland 2004*. INUSSUK – Arktisk forskningsjournal 1. Grønlands Hjemmestyre.
Christensen, E., Christensen, L.G. & Baviskar, S. (2008) *Børn i Grønland*. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, København, Danmark.
- [2] Grønlands Selvstyre (2009a) *Anbefalinger angående børns og familiers trivsel*. Oktober. Departementet for Sociale Anliggender og Tusagassivik. www.nanoq.gl
- [3] www.nationalcac.org. National Children Advocacy Center (CAC). USA.